

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Vita Gasparis Barzaei Belgae E Societate Iesv: B. Xaverii
In India Socij**

Trigault, Nicolas

Coloniae, 1611

XI. Quid cum hæreticis, Schismaticis, Apostatisq[ue] perfecerit.

urn:nbn:de:hbz:466:1-45183

finem huius libri, tum quòd cum his nonnulla communia, tum quòd sub discessum eius Armuziâ contigerunt, coniecimus.

CAPVT IX.

Quid cum Hæreticis, Schismaticis, Apostatisq; perferit.

VENIAMVS iam ad eos, qui fide sunt propiores, quanquã impietate fortassè ceteris omnibus superiores. Ij sunt Schismatici atque hæretici, & impij desertores. Erant Armuziæ ex Schismaticis isti ferè: ex Africa Abyssini; ex Asia Armenij & Georgiani; ex Europa Græci, Moscovitæ. Ex hæreticis Europæi non pauci, Germani, Russi, Poloni, Hungari, & si quos alios infelix pertinacia longius à veritate, quam inexplebilis cupiditas à patria proscripserat. Nonnulli etiam erant, quos sua fortuna varijs ludens casibus in Persiâ Turciâq; aduexerat. Ac in Perside quidè, quoniam qui ibi sunt Christiani, non minùs quã Turcæ decimum

mum quemque filiorum tributi nomine persolunt, multi erant è Christianis oriundi, multiq̄ue Ar- muziæ pro seruitijs vendebantur, quos Gaspar Ecclesiæ cõciliabat, & Goam ad D. Pauli Collegiũ, si quidẽ ire vellent, submittebat; sin verò, efficiebat, vt Christiani quòd esset, libertate donarentur. Cum horum similib⁹, quos Turcæ Ianiferos vocant, eodem modo se gerebat; cum Abyssinis porrò paulò aliter. Nã illos, quia baptismus eorum non satis tutus videbatur, baptizabat; Armenij quoque non deerant semi-Turcæ semi-Christiani, quibus hoc sollemne, vt viuant illius in quam fortè venerint regionis ritu. Magnam tum vitæ austeritatẽ colebant, vt adhuc antiquorum illorũ asperitatem ad posteros vsque transmiffam exhiberent. Ex ijs multos ad Ecclesiam salutemq̄ue reuocabat, conuictis primum erroribus & cõfutatis; nec nullos Apostatas Italos aut Græcos ex Turcia transfugas ad Ecclesiæ castra & verum ani-

H 2 marum

marum Ducem ac Pastorem reduxit, in quibus Genuensem, quia eiurata fide sub Turcarum Imperatore meruerat. Hic Deo miserante respiscens, Armuziam Gasparis causa excitus venit, & fortunarum omnium fecit iacturam, ne animæ detrimentum pateretur. Ergo à Gaspare benignè exceptus, deinde Goam vt Ecclesiæ redderetur, dimissus.

*Gaspar
hæreticos
multos
cōuertit.*

Hæreticos si quos fortè nanciscabatur, ea potissimum ratione fidei naufragio eripiebat. Amicè domi exceptos & humanitate deuinctos eorum primò emungere errores, argumentis deinde sacra dogmata astruere, in primis vitæ sanctimonia; quò fiebat, vt priùs inueteratos deponerent errores, quàm limine excederent. Et contigit aliquando, vt septem octove tales simul domi eodem tempore haberet, qui omnes varijs erroribus tenebâtur. Hic Pontificem Romanum, ille purgatorium ignem, alij aliud pernegabant: sed tanta fuit Gasparis in ijs

tractandis dexteritas, ut omnes ad fidem fuerint veritatemque traducti. Nec erat solum in eo praefracta eorum ingenia tractandi peritia, sed mira etiam in ijs deprehendendis sagacitas. Nec abs re erit exemplum commemorasse. Vir quidam Armuziae copiosus Patre in confessionibus utebatur; cum eo Gaspar ita prudenter tractabat, ut absolutio- nem semper aliqua de causa differret: introspeciebat enim in penitentibus animi recessibus errores latere, quos ille rituum Catholicorum velo occultabat; sed quoniam nulla huius criminis suspitione laborabat, optimum factu decreuit, silentio potius quam interrogationibus ab homine verisimiliter negaturo extorquere veritatem. Prorsus ita euenit. nam ille se inspiciens coepit suspicari, ne quo forte modo Patri suus foetor subolisset, ac Dei beneficio seipsum tandem damnans, una cum peccatis heresim quoque aperuit & eiurauit; atque ita demum est a Patre absolutus.

*Prudētiam
Gasparis.*

H s Alijs

Alijs multis quotidie miraculis Gasparem, ut unum aliquem ceteris mortalibus maiore, fama supra ceteros euehebat. Iam qui à B. Xavierio insula egredi vetitus erat, omnium ore maxima parte Asiae Constantinopolim usque ferebatur; tota Arabia clarissimus, inter Abyssinos iam celebrabatur, quod ille iam dudum aspirans, de terra, de moribus, ac ritibus per idoneos homines inquisierat, & in commentarios redegerat. In Perside verò vicina, Babylonia, Carmania ita notus erat propè, ut Armuzia: sed ne quid oratoriè videar dixisse (quanquam quæ dixi, totidem verbis Ludouicus Froez illorum temporum scriptor egregius, idem Gasparis in Indiam comes in epistola quadam ad Lusitanos socios refert) nolo verbis magis quàm rebus fides habeatur, tria omninò cōmemorabo, quæ hanc rem copiosè confirmabunt. Ac primum quantum apud Saracenos nomen obtinuerit, apparuit, cum ex Ammonitis Arabibus ad eum venerint,

rint, qui eū ad gentis illius conuer-
sionem inuitarent: sed de ea legati-
one, cum de Saracenis agemus, di-
cendum.

Altera legatio Constantinopoli
tanto terrarum interuallo missa.
Christianus quidam à Christianis
eius loci ad Gasparem veniebat cū
litteris solūm, vt is deinde ad suos
rediens, se Gasparem, de quo tanta
audierat vidisse testaretur, & com-
perta de eo referret quæ fama teste
acceperant. Venit is feliciter Baco-
ram vsque, arcem Lusitanorum, quā
eo tempore Rumes occuparant. Ibi
ab ijs comprehensus ex litteris et-
iam quorū iret est deprehensus:
itaque custodiæ est mancipatus, è
qua nihilominus data aliqua op-
portunitate ad Gasparem scripsit,
venisse se ab ipsa Constantinopoli-
tana ciuitate à Christianis missum,
eius solūm videndi causa; sed hīc in
custodia parum æquo animo subsi-
stere. Respondit amicissimè Gas-
par, hominem consolatus: quod vt
senferunt Rumes, eum Armuziā

*Consti-
tinopoli
ad eum
mittitur
Chri-
stianus
instar
legati.*

aliquid literarum accepisse, non tulere, & hominem capite multarunt; ea deinde recepta arce Praefectus hominis caput ad Gasparem misit, ut eum saltem videret, à quo post tot labores videri non potuerat.

Apostata ad fidem redire cupiens martyrio afficitur.

Alterum satis quidem simile est, sed tamen ex loco & alijs multis arguitur esse planè diuersum. Ex ijs quos post eiuratum fidem Ecclesiae Catholicae restituebat, vni eam rem meditati funes ceciderunt in praecclaris. Etenim cum reditum ad nos, & à Turcis fugam ad quos transfugerat, adornaret, martyrij certissimam reperit coronam, & scelera sua sanguine suo eluens, ex Apostata in fidei testem euasit gloriosum. Dicebatur hic Ioannes, Coloniae Agrippinae in inferiore Germania natus; & quamuis parentibus ortus esset honestis & copiosis, varij tamen eum casus in varias regiones attulerant, ac denique in quandam Turcarum ciuitatem, Catifa nomine, quae est in insula Baharem in Persico sinu, leucis ab Armuzia ferè cen-

rè centum & decem; ibi decennio
 toto in vna eiusdem vrbs arce tor-
 mentis sulphureoque puluere con-
 ficiendo præfuerat. Eò cum Gaspa-
 ris & Armuzianæ pietatis fama pe-
 netraffet, vt non erat difficile ex
 emporio illo celeberrimo, Ioannē
 illum permouit, vt ad Catholicam
 religionem, quod iam dudum opta-
 uerat, rediturus Gasparis se fidei
 committeret. Sed quoniam hoc ne-
 gotium tale erat, vt non sine peri-
 culo tertium conscium admitteret,
 mutæ chartæ confidere maluit,
 quàm cuiusquam fidem periclita-
 ri. E puluere ergo tormentario a-
 tramentum facit, quo litteras vnas
 linguis tribus ad Patrem exarat,
 Flandrica scilicet, Gallica, & Lati-
 na, ignorans Gasparem tres illas
 linguas apprimè callere. Literarum
 hoc erat argumentum: securitatem
 illi ac vitam inter Lusitanos, veniã
 quoque delictorum sibi Pater ab
 Ecclesia sponderet, extemplo se
 Armuziam in matris Ecclesiæ gre-
 mium aduolaturum, poenas de suis

H s sce-

sceleribus sumpturum Gasparis arbitrato. Mirum in modum ea epistola Gasparem oblectauit; quare breuiter simul secretoque responderet, veniret securus, hac sola sua promissione contentus; facturum se, ut eum Lusitani hospitio exciperent, lauteque haberent, experturum quoque, quanta suauitate & clementia mater Ecclesia filios omnes transfugas & prodigos excipere soleat poenitentes. Hæc Patris epistola, casus an perfidia latoris, incertum, in manus tamen Præfecti Catiensis hominis Turcæ deuenit; itaque barbarus Ioannis consilia adhibito interprete intellexit. Accersitur Ioannes, & quem, Christumne an Mahometem colat, rogatur? illico sensit res suas patere. Quare magno animo hilarique vultu ait, non esse fidem legemve aliam, quam Christianorum, in qua possent mortales salutem consequi; ex ea se viuere, mori quoque velle, ac paratum esse pro ea tuenda veritate, atrocissima quæque subire tormenta; Vi-

ta; vitam quoque prius ipsam quã
 eam deserturum; habere se porrò
 Mahometem pro fœdissimo mor-
 talium impostore, & æternis igni-
 bus obnoxios esse, quotquot se eius
 affeclas profiterentur; nulla deniq;
 re se magis angi, quàm quòd aliquo
 tempore illius sit impietatem se-
 ctamque mentitus. His sermonibus
 accensi barbari plura parantem in-
 terpellarunt, & furentes nullum
 genus in eum feritatis omisere; fru-
 statim hominem & per otium trū-
 care, lacerare, & in hostiæ morem
 membratim dissecare aggressi sunt.
 Martyr porrò noster animo fidem,
 ore IESU nomen identidem pro-
 ferens, constans perstitit, dum elu-
 tum Christi & proprio sanguine
 spiritum Deo reddidisset. caput
 barbari lanceæ infixum pro muro-
 rum pinnis exposuerunt. Sed non
 diu diuina iustitia râtæ feritatis cō-
 tinuit ultionem, nec diutiùs passus
 est Deus martyrē suū debito cultu
 & veneratione carere. Nō ita mul-
 tō post Armuziam cū classe appulie

180 VITAE GASP. BARZAEI

Antonius Noronha, Proregis è sore
rore nepos, qui Turcarum fines in
Arabica ora perlustrans, cum duo-
bus militum millibus, alijs planè
ab illis Monaianis (ex illis quippe
nemo fuit, qui non priusquam sol-
ueret expiaretur, atque vnus Gas-
paris opera, ceteris Sacerdotibus
ad vnum omnibus ægrotantibus)
ingressus Baharem, Catifam simul
derepètè est aggressus, ita feliciter,
vt venire, videre, vincere vnum i-
demque fuerit. In arcis exuuijs in-
uenta est Gasparis ad martyre Ioã-
nem epistola, qua permoti de Ioã-
ne quærentes ab ijs, qui superstites
vrbs vastitati remanserant, ea que
scripsimus omnia cognouerunt. I-
taque ipsum caput sacrum pignus à
muro pinnis auulsum non sine
veneratione secum Armuziam de-
tulerunt, ciuitasque cum Gaspare
vniuersa magno concursu & sol-
lemni cantu, honoris magis, quam
sepulturæ causa tota vrbe in trium-
phi morem circumtulerunt.

CAPVT